NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v saboto 6. maja 1854. *List 36.*

Imenitnost apna za kmetijstvo.

(Dalje in konec.)

Živo apno pa razjeda in razdeva tudi parst in kamnje; zato je njegova moč velika, da parsteni deli zemljiša razpadejo in kamniti se sparstené. Ker v težki ilovnati zemlji take stvarí same po sebi le počasi sparstené, ker v taki zemlji zrak ne more lahko do njih in se iz gnojca tudi ogelnokislina težko nareja, je lahko zapopasti, da v ravno takošni težki zemlji je živo apno velika dobrota, da se potrebno sparstenenje hitreje doverší; iz tega pa se tudi razvidi, da za lahko zemljo ne more biti tako dobro.

Vsaka rastlina ima nekoliko apna v sebi. Če v kakošni zemlji ni dosto apna, zastajajo rastline v svoji rasti. Po tem takem zamore z apnom njivo gnojiti tudi za to dobro biti, da dobivajo rastline tisto merico apna, ktere potrebujejo, da veselo rastejo. Večidel imajo zemljiša toliko apna v sebi, *kolikor ga je potreba rastlinam v živež, in kjer kmetovavec svoje polje dobro gnoji, se zamore réči*, da ne more apna pomanjkovati, zakaj v živinskem gnoju pride toliko apna v zemljo, da vsega tudi naj obilniši pridelki iz njive povžiti ne morejo. Vsaka njiva, ki se pridno obdeluje in dobro gnojí, ima od leta do leta več apna v sebi. Vendar so nektere rastline, ki ga več iz zemlje jemljejo kakor druge; tako ga naj več potrebuje detelja in tobak, potem sočivje in ogeršica, potem pesa in krompir, potem senó, in naj manj žita. Zato učé vse skušnje, da se apno naj bolj prileže detelji, tobaku, sočivju in ogeršici.

Apno rahlja zemljo; za tega voljo je apno tako koristno težki zemlji, da v zrahljano se zamore zrak lože vrivati, kteri napravlja, da se lože vse sparstení, kar je v nji in se kisanje v nji zaderžuje. Da pa zemljo zrahljati zamore, se vé da je potreba obilnega apna na njivo.

Apno popiva amonjak iz zraka in zaderžuje tistega, ki se napravlja v pognojeni zemlji,— je tedaj tudi od te strani koristno. Žgano apno pa popiva tudi ogelnokislino iz zraka in zemlje, in se združivši ž njo se spreminja potem v ogelnokislo apno, ki ni več tako razjedljivo in ojstro, ampak je bolj milo. Je tedaj velik razloček med unim in tim apnom, unega (ojstrega, živega) je moč veliko večja, kakor milega ogelnokislega, ki je enak laporu ali soldanu.

Kadar se apno gasí, se sprime s 3 funti čistega apna 1 funt vode in potem imamo 4 funte v prah razpadenega ugašenega apna. Če se apno s to mero vode gasí, je prav; taka apnéna moka je lepo rahla in se dá lepo zmešati z zemljo. Če je vode preveč, ni apno dobro ugašeno; če je je pa premalo, tudi ni prav. Vselej je pa treba njivo, ktera je bila z apnom poštupana, berž povleči in pomešati sparstjo, da apno ohrani večjo moč, zakaj, če leží raztrošeno pod milim nebom, se napije ogelnokisline iz zraka in pride tako ob svojo moč. Da naj se pa apno s sognjitim gnojem še le v zemlji zmeša, smo že povedali.

Gospodarske skušnje.

(*Posetve preminjevati ali kolobariti z mnogimi pridelki*) je velik dobiček za kmetovavca na več strani: 1. Kmetovavec z manjšim zemljišem več opravi, ako se žito z osupljivimi sadeži, in sad, ki pri verhu koreninice dela, verstí z drugim, ki gré ž njimi bolj globoko; prahe ni treba, kjer se sadeži tako preminjajo. 2. Zemlja se bolje obdela in je bolj rodovitna, ako se večkrat seje detelja ali trava na njivo; korenine njene so ji gnoj, in če se večkrat sadé sadeži, ki se okopujejo in osipljejo, se izčisti njiva od plevéla. 3. Kmetovavec si bolj zagotovi svoj pridelek; v zemlji je večsortnega živeža za rastline, eden je tim, drugi unim tečen; kdor noče svoje njive preveč izmolsti, naj tedaj ne seje zaporedoma enacih rastlin na njivo. Tudi skor ni leta, da bi bilo slabo za vse pridelke; če včasih eno spodletí, pa drugo obrodí. Dobro je tedaj, ako si gospodar svoje polje tako vravná, da prideluje več sort pridelkov. Naj bi tedaj osipljivim sadežem in živinski klaji naši kmetovavci več prostora na svojih njivah dajali.

(*Drevje saditi na kupe, kamor se je parsti nanosilo*). Namest da za drevje narejamo v nerodovitno zemljo jame, v ktere vsujemo potem dobre zemlje in postavimo drevesa va-nje, svetjejo nekteri sadjorejci napraviti iz zemlje kupe in v nje saditi drevje. V jame zasajene drevesa rastejo le tako dolgo, dokler imajo korenine prostora kaj v zasuti jami; kakor hitro pa prilezejo korenine do nerodovitne zemlje, začnó hirati. Kupi pa se dajo večji napraviti, in korenine se zamorejo pod unanjo rušo razširjati, če nimajo pod kupom prostora več.

(*Da se z živino senožet popase je včasih bolje, kakor da se pokosí*). Skušnje so poterdile, da skor vsaka trava izzačetka hitreje rase, kakor pozneje; za pervih 4 pavcov veliko hitreje zrase kakor za druzih in tretjih 4 pavcov. Tega se lahko vsak prepriča, ako pokosí travo vselej kadar je za 4 pavce zrasla, in če potem pridelek teh košinj primeri s pridelkom navadne ene košnje. Ker se tedaj z dobičkom le take senožeti kosé, na kterih trava za senó naj manj 1 čevelj velika zrase, je očitno, da na druzih travnikih, kjer le majhna travica rase, več zaleže gospodarju pri živini, če da tak travnik večkrat popasti, kakor če ga enkrat kosí.

Premišljevanje
narave in previdnosti božje v nji.

Poslovenil Mihael Verne.

Koristnost hribov.

Al bi ne bilo za našo zemljo boljše, ako bi nje poveršje tako neravno ne bilo, in ko bi je toliko grozovitih hribov ne gerdilo? Podoba zemlje bi bila redniša, ljudjé bi dalje vidili, ložej potovali in lahko sto druzih korist imeli, ako bi zemlja povsod ravna bila. Znabiti pa, da se motim v svoji misli. Znabiti da bi morali, ako bi na poveršju zemlje hribov ne bilo, marsikaj dobrega pogrešati.

Se o tem prav prepričati, hočemo očitno koristnost hribov nekoliko prevdariti. Potem se bo samo po sebi pokazalo, ali smemo z napravo zemlje nezadovoljni biti.

Že lastne očí nam kažejo, da na hribih in gričih so studenci, ki se deloma iz obilega snega, deloma pa iz mokrih oblakov napravljajo, s kterimi so hribi vedno obloženi. Po njih se reke ohranijo.

Visoke gore, ki se od izhoda proti zahodu čez velike dežele širijo, deržé sopare vkup in jih v vodo zgosté. Take gore so tedaj, tako rêči, precejavnice, v kterih se hladna voda za ljudí in živali napravlja, in ki s svojo stermino rekam in potokom pad dajajo, da se lahko po vsih dolinah razširijo.

Poleg neprecenljive koristi studencov, ktere dobivajo s hribov, so še druge rečí, kterih koristnost se očitno kaže. Hribi so stanovališče naj koristniših žival, in redé brez naše naj manjše skerbí mnogo mnogo žival, ki so nam s svojim mesom in s svojimi kožuhi v prid. Na njih berdih rastejo drevesa, rastline in nedopovedljivo obilo zelišč in korenín, ki se v ravninah tako ne ponašajo in tudi tako dobre niso. V hribih se napravljajo rude in kovine, ki bi se v ravnih krajih, ko bi tudi v njih bile, ne množile, ker bi potrebne vlastnosti ne imele.

Verh tega so hribi deželam v brambo zoper merzle severne in iztočne vetrove, so dojice nar žlahnejših vinskih tert in založnice biserov, branijo, kakor naravni nasipi, dežele silovitosti morja in viharjev — in deržé znabiti zemljo v ravnotežju. Iz njih ima človek saj najlepše razglede okrog sebe, in na njih so sila prijetne lege za posamezne pohištva in za cele mesta.

Res je, da nekteri hribi so nevarni in strašni, ker strašne potrese napravljajo in ogenj in pogubo po bližnjih krajih širijo. Al premisliti je treba, da, ker žveplo, solitar in druge rude k rodovitnosti zemlje veliko pomagajo, in ker jih je v živež in v namakanje vsih rastlin treba, je tudi prav pristojno bilo, da je bila, tako rêči, občna zakladnica za te rečí napravljena, da bi se iz nje po zraku po vsem poveršju zemlje delile in širile. In čeravno so s tem nektere nevgodnosti združene, se ne smé vendar zastran njih višja modrost in dobrotljivost grajati, ker jih neprecenljive dobrote dalječ presežejo. Ko bi hribov ne bilo, bi ne bilo tudi mnogoverstnega kamnja in mnogoverstnih rud; in vse reke, vse jezera in vsi studenci bi zginili. Celó morje bi moralo smerdljiva luža biti. Mnogo najlepših in najkoristniših rastlin, in mnogo plemen žival bi popolnoma pogrešali. In revno in žalostno bi živeli, ako bi nam ena sama teh rečí odvzeta bila. Tako povikšujejo tedaj tudi hribi modrost, vsigamogočnost in dobrotljivost božjo.

Zgodovinske pisma.

Pervo pismo.

O imenu „Krajna“, po latinski „Carnia“.

(Konec.)

Iz do zdaj rečenega lahko spoznamo, da je bolj prav pisati Krajnsko, Krajna, Krajnec, Krajnica, Krajn (to je, prikrajno mesto), kot pa Kranjsko, Kranja, Kranjica in Kranjec, ter Kranj *). Kdor pa tají, da se *j* v teh besedah ne najde, tak naj li verjame, da nobenega pravega Krajnca ni slišal teh imen izgovarjati, ali pa da so ga ušesa goljufale.

Misli pa kdo: Krajna, Krajni, Krajnci itd. ne more biti od „kraj“, ker Krajnci krej namest kraj zgovarjamo, tisti naj vé, da Krajnci v sklanjanji zgovarjamo dalje krája, kráju, krájem itd. z dolzim *á*. Ravno tako je dolgo zategnjeni *a* v vsih besedah, ki so od korenine „kraj“ izpeljane, n. pr., v krajec, krajevina. Nikoli nobeden ne rêče: krejec kruha, krejovina od sukna ali per kreji hodim. Ko so pa nekoji Nemci pisali Krein ali Chreine, se je li zato zgodilo, ker oni *ei* kot *ai* ali *aj* zgovarjajo.

Nemci so za Latini, ali po tem ko so sami imeli navado slovenske imena po tuje zgovarjati, Krajnim rekli „die Karner“ in so še do današnjih časov to ime za Korošce ohranili, ko so zraven tega poznejši čase Krajnce bolj slovenščini primerjeno začeli „die Krainer“ ali „Kraner“ namest „Karner“ imenovati. Krajni ali Krajnci (lat. „Carni“, nemški „die Karner“ ali „Krainer“) smo pa prav za prav vsi Slovenci, kar nas na Krajnskem, v Goratani, okoli Tersta, na Goriškem, v Istrii in na Štajarskem biva, akoravno nismo vsi Krajnci v ožjem pomenu, ne Korošci, ne Štajarci itd.

V tem širocem pomenu Krajne bi se slovensko narečje ali naš slovenski jezik imel imenovati krajnski jezik, po latinski lingua carnica (pa ne lingua carniolica), po nemški die windische Sprache ali pa tudi die krainische ali karnische Sprache, da bi ga od českega, ruskega, poljskega in serbskega ločili, ker slovenski so ti vsi. Ljudstvo ga ne imenuje tje v en dan krajnskega. Slovenščino pa v ozkem pomenu krajnski jezik zvati, kakor bi jo samo današnji Krajnci ali Krajnci v ožjem pomenu govorili, bi bila sebičnost. Prilog „slovenski“ ni nič druzega kot to, kar „slovanski“ ali „slavjanski“, in ni dovolj določiven, če od našega jezika posebej hočemo govoriti. Nemci nam prav dejo „die Winden“ ali „Windischen“, in naš jezik prav določijo ga zvaje „die windische Sprache“.

Ti moji vidi se bodo mnozim čudni zdeli, tudi meni se je kaj tacega čuti pred nekaj časom čudno zdelo, pa ne sebičnost, ampak povestniške premišljevanja so me h tim sklepom pripeljale. Vindi ali Venedi se iz Veneškega preselivši v naše zdajne kraje so bili najpred po domače in sploh Krajni imenovani. Krajna = jadranska Slovenija, po nemški „das windische Land“ ali die „windischen Länder“.

Krajnske planine (Alpes Carnicae) so bile pozneje Juljovca (Alpes Juliae) imenovane po Julii Cesarji, ki pervi izmed rimskih vojskovodjev (699 ali 697 po začetku Rima, to je, kacih 55 let pred Kr.) čez nje hodil. Sextus Rufus (in Breviario c. 7.) pravi: „Pod cesarjoma Julijem in Oktavianom je bila čez Juljovco cesta narejena“.

Slovensko ime Krajna, po nemški Krain (ne Karnia) je najti, kolikor je znano, najpred v dvéh listinah cesarja Otona II. od leta 974 in 988, kjer stojí pisano Chrainmarche, Chreine. Latinščevavci so za današnje Krajnsko napravili zmanjševavno ime s končnico ola „Carniola“, in so s tim pokazali, da to ime ne pomeni cele nekdajne Krajne, ktere narod je bival od jadranskega morja do Donave. S tim ko so „Carniola“ napravili, so hotli tudi na znanje dati, da na Krajnskem oddelek tistega zaroda stanuje, ki je bil nekdaj (se vé da od tujih ust) Karni imenovan in da je Krajnsko

*) Primeri gosp. Terstenjakov zgodov. pregled „o Noriku in Noreji“ na str. 86. lista 22. letošnjih „Novic“. Vred.

en kos nekdanje Karnie, in da je Karni in Karnia eno ime s Krajni, Krajna, in da je li različno zgovarjano.

Življenje imenitnih Slovanov.

J. A. Supančić.

Bil je Supančič naš eden izmed naj izverstniših mož, ktere je krajnska zemlja rodila — zvezda lesketeča na nebu pesništva. Živel, delal in končal je verli mož na tuji zemlji, kakor več sinov domovine; ljubezen in poštovanje vsih pravednih ste ga pa povsod spremljale ter položile venec tujih cvetic na gomilo njegovo. — Opisal je življenje tega našega rojaka slavnoznani dohtar in prof. R. Puff v Mariboru. Iz življenjopisa tega posnamemo nekoliko verstíc, ki bi utegnile biti zanimive bravcem „Novíc“.

Bela Ljubljana je rodila Janeza Antona Supančiča 22. maja leta 1788. Stariši mu niso bili bogati, bili so pa omikani in pošteni. Hodil je mladeneč v učilnice svojega rojstnega mesta, ter uspešno doveršil nauke latinske in modroslovske. Potem je bil nekoliko časa učenik v hiši nekega vrednega plemenitnika, kjer je imel čas in priložnost pečati se s pesništvom pa tudi z dogodivščino in starinoslovjem.

Pozneje je bil namestni učitelj na gimnazii v Ljubljani, nekoliko let za tem pa učitelj zemljopisja in zgodovine v Celji. Tù posebno se je udal pesništvu, ter po časopisih priobčil mnogo prelepih plodov pesniškega duha svojega. (Posebno v nekdanjem ljubljanskem in graškem tedniku je mnogo njegovih lepih pesem). Zraven tega je tudi marljivo delal v medaljoslovju, rodoslovju in deželepisji domorodni.

Leta 1819 je bil izvoljen učitelj 5. razreda gimnazialnih šol v Mariboru. Goreča in krepka beseda v naukih, ki jih je razlagal, in prijazna obnaša ste mu naklonile vse serca njegovih učencev.

Prihajati pa so jele telesne nadloge, nevesele okolnosti in druge razmere, ktere so motile serce čutljivega pesnika. Podkopovale so notranje bitje njegovo, med tim ko na videz je bil še vesel in duša marsikterega omikanega družtva.

Leta 1831 je prostovoljno premenil učilno mesto ter se podal v Koper. Nenavadni način ondašnjega življenja in druge razmere so bile uzrok, da je jel čedalje huje bolehovati, ter po britkem terpljenju umerl 26. julija 1833. Spremili so domači in tuji truplo preblagega pesnika, kterega so hvaležni učenci nesli na poslednje počivališče.

Zložil je bil Supančič mnogo krasnih pesem, ktere so tiskane bile po raznih časopisih; razun teh je spisal tudi „Potovanje iz Celja v Sevnico“, „v Sočbe“ itd. Na svitlo je dal tudi lepo dramo pod naslovom: „Der Türkensturm auf Marburg“.

Slovel je S. posebno v liriškem pesništvu in v pesniških pripovedkah in baladah.

Zapustil je mnogo rokopisov pesniškega in zgodovinskega obsežka, ki pa, žalibog! so se pogubili po smerti njegovi.

Bil je Supančič sredne postave; temne oči njegove so se lesketale milogoreče; gladki govor njegov naznanjal je v vsem moža, ki je bil vajen omikanega sveta.

Prerano je zamerl izverstni mož. Ime njegovo pa živí v vednem spominu prijatlov in učencev njegovih. J. Š.

Novičar iz austrianskih krajev.

Iz zlatnega Praga 20. apr. 12. t. m. ob 6. uri zvečer spremili smo na pokopališče z veliko žalostjo zasluženega českega spisovatelja doktarja Ant. Jungman-a, viteza reda Lavoslavovega, c. k. svetovavca, bivšega rektorja magnifika in profesorja zdravilstva na visocih šolah pražkih, častnega člana mnogih učenih družtev itd. Rajni bil je mlajši brat českega „tihega genija“, po ćelem izobraženem svetu slavno znanega, za česko literaturo najzaslužnejega učenika, velikega Josipa Jungmana, in kakor on, rojen v Hudlicah pri Berunu (l. 1775). Pokopan je zraven tega svojega glasovitega brata, kakor je rajni že ob življenju svojem želel. — Gosp. F. S. Kodym, izverstni vrednik českega kmetijskega lista (kteri je z novim letom svoj prejšni naslov: „Tydennik“ v bolj primerni „Hospodárské noviny“ premenil) izdal je že dva dela toliko znamenitega, občekoristnega spisa: „Najglavneji temelj kmetijstva: kmetijska kemija (ločba) v krasnem českem prevodu, po slavnem prof. J. A. Stöckhardt-u izdelanem. Ni potreba na dolgo in široko hvaliti tega prevoda, ker se po izverstnosti svoji in — moremo po pravici rêči — po zaresni izvirnosti svoji že sam hvali in priporočuje. Gotovo je, da si je dr. Kodym s tim delom za česko literaturo veliko slavo pridobil, kar poterjujejo celò ostri kritikarji českí, kteri presojevaje pervi že pred izdani dél Kodymovega prevoda „kmetijske kemije“ Stöckhardtove pravijo, da ta prevod zavoljo svoje tehnične doveršenosti, krasote narodnih izrazov in še drugih mnogih prednost zares zasluži, v znanstvenem književstvu slovanskem biti izgled za vse enake dela, kterih v prihodnosti pričakujemo. — Kako marljivo bratje českí v „slovanskih Atenah“ — v Pragu zlatnem — delajo za razširjevanje časopistva, in po tem takem za popolnjenje narodnega knjižestva, naj Vam to služi za nov dokaz: da g. Jaroslav Pospišil — knjigár, da malo tacih imamo — pripravlja veliki literarni časopis, kterega bo on sam izdajal. Natančneje o tem časopisu novem Vam še zdaj nič povedati nemorem, ker še ni natanko določeno, kdaj bode začel izhajati. Za gotovo pa kmalu, ker mu je že dovoljenje došlo od tukajšnega c. k. vladnega namestništva. — Tudi zraven izhajajočih že dvéh humorističnih časopisov českih bode izhajal še tretji takošni perjodiški list. — „Lumir“ prinaša sedaj razun svojih navadnih književnih prilog vsaki teden še dvé prilogi. — Slovenskim mladenčem, kteri se hočejo popolnoma soznaniti s českim narečjem in njegovim književstvom, priporočujem za mladež lepi časopis, kteri pod naslovom „Zlaté Klasy“ (vrednik mu je učitelj g. Rozum) v tukajšni kamnotiskarni g. Jelineka, z lepimi podobami slavnih slovanskih mož in tudi drugih važnih predmetov okinčan, vsaki teden enkrat na pol pôli izhaja, in za mladež obilo sladkega medú prinaša. (S tim listom se tudi premije za celo- in polletne naročnike darujejo.) Z Bogom! Zorislav.

Dostavek k članku »o Vrazovi zapuščini«.

Popisovaje zbirke narodnih pesem, nahajajočih se v Vrazovi zapuščini, nisem omenil zbirke kranjskih. Kdo jih je nabral, nevém za celo. Mislim pa, da gosp. dr. Kočevar, vredni prijatelj Vrazov. — To v dosego veče popolnosti svojega popisa po dolžnosti svoji dostavljam *).

Spisatelj člankov: „o Vrazovi zapušč.“ in: „Še nekaj o Vr. zap.“

Iz Dervanje na Štajarsk. 2. maja. Ravno lanskemu vremenu nasprot so naši ilovnati griči letos terdni bili kot vaše Kraške skale, ker silni vetri so jih venomér brisali in sušili; razpokana zemlja in vso rastlinje je zevalo po rôsi, mali dež 28. aprila pa je vse

*) V 20. listu „Novíc“ na str. 4. tega lista (60.) v 1. stolpu pri koncu članka „o Vrazovi zapušč.“ ima se namesti: „nekteri visokoučeni gosp.“ itd. čitati: „nekteri „„visokoučeni““ gosp. itd.“ (to je: mož, kteri se sam med „visokoučene“ Hervate šteje) kar se — za odvernjenje vsakojakega napčnega razumljenja s tim popravlja. Pis.

oživil — rêči smemo: da narava še le zdaj veselo spomladno izbujenje obhaja. Le slana nam žuga, ki nam je že več mladja in cvetja posmodila. Žita so scer redke, tù in tam pomerznjene in slabe, pa nam še vender nekaj obetajo; radovedni smo posebno: kako se bojo obnašale tiste, ktere nam je nemila lanska toča sejala. Delo v vinogradih je šlo urno od rok, — kako bo ljuba tertica obrodila, ne vemo. — Za vojsko se pri nas malokdo zmeni; s Turkom se scer strašijo, in se ga bojé po starih povestih. Ćujejo se tudi prazne kvante; pripoveduje se, postavim, da Angležž ima armado v zračnih balonih in jo pošilja na pomoč Turkom; tam pa pokončá veliko število Turkov, ker iz visočine misli, da nad Ruse bíje. Take pripovedke dopadajo prostemu ljudstvu; iz serca mu privošimo tako nedolžno veselje; želimo le, da bi marsiktero drugo vražo in babjo vero opustili, ki je ostanjk paganskih časov; da le ene omenim, povem, da zdaj, ko bučno seme sadé, se mora sajiveć kaj zlagati, da zrastejo debele! Al ni to žalostna smešnica?

Iz Gorice. Milostljivi knez in véliki škof Goriški Lušin je umerl 2. dan t. m.

Iz Ljubljane. Komisija, kteri je oskerb za ljubljansko močirje izročena, je prepovedala, da to spomlad se ne smé več mah žgati, ker je dosihmal tako suho in lepo bilo, da se je letos, kolikor je za obdelovanje polja potreba bilo, že dosti žgati zamoglo. Tudi pozneje ne smé nobeden mahú zažgati, dokler mu tega ne bo dovolila komisija, ktera bo določila: kteri kos mahú je pripraven in potreben, da se zažgè. — Sliši se, da začetek c. k. deželnega poglavarstva v Ljubljani po novi osnovi bo 29. tega mesca.

Novičar iz mnogih krajev.

Z velikim balom, kakoršnega na Dunaju ne pomnijo in ki so ga mestjani v redutnih dvoranah napravili, so se v nedeljo končale slovesnosti v čast poroke Njih veličanstva. Okoli 10.000 povabljenih se je snidilo na krasno okinčanem plesišu, ktero sta tudi cesar in cesarica počastila z nazočnostjo svojo, ter sta bila sprejeta s tisučernimi veselimi glasi. Sploh so se Dunajčanje tako serčno obnašali o ti preveseli prigodbi, da so cesar mestni deputacii očitno rekli: da v vsem so spoznali spet stare verle Dunajčane. V vedni spomín slavne poroke so bile kovane svetinje z obličjem Nj. veličanstev. — Iz cesarskih rudnikov je lansko leto v ces. dnarne kovnice prišlo 6258 mark zlata in 117.054 mark srebra. — V Galicii je živinska kuga popolnoma potihnila. — Od rusovsko-turške vojske se sliši, da terdnjavo Silistrio Turki še zmiraj pogumno branijo, in da so Rusi še 180 topov tje peljali, premagati jo. 23. aprila je bila nek pri Černovodi huda bitev, ki je 6 ur terpela, pa se je za Ruse ravno tako nesrečno izšla kakor bitev pri Kosteli in Kostenči. Za gotovo se pripoveduje, da bojo Rusi kmalo pri Oltenici čez Donavo šli in da, če Silistria pade, bojo vso moč proti Šumli obernili. Na Kalafat ne mislijo več. Car Nikolaj je 11. (23.) aprila razposlal po svojem cesarstvu razglas, v kterem iznova kliče narod svoj na vojsko za pravoslavno vero in rešenje zatiranih bratov. Konec razglasa se takole glasí: „Naj zvé celo kristijanstvo, da carova misel je misel cela pravoslavnega naroda, ki je zvest ostal Bogu in edinemu njegovemu sinu, izveličarju našemu Jezusu Kristusu. Naša vojska je za vero. Bog je z nami, kdo bode zoper nas?“ Plemenitaži rusovski so ponudili caru desetino svojih dohodkov za celi čas vojske in napravo vojnega kardela iz svojih dnarjev. — Bombardiranje Odese je jenjalo; 23. aprila so se podale sovražne barke preč, ktere so hotle le nekoliko kaznovati rusovske baterije za to, ker so streljati začele na tisto barko, ki je prišla po Angleže in Francoze, ki so stanovali v Odesi. — General Paskievič je do 20. maja vsim neutralnim barkam dovolil izhod iz rusovskih luk ob Donavi. Od Omer-pašata se sliši, da je z 70.000 vojaki se vzdignil proti Dobruči z namenom, rusovsko armado napasti. Že več časa se govorí, da se je Omer-paša zameril v Carigradu in da bo sultan namest njega Ismail-pašata postavil. Černogorci so namenili dan sv. Jurja za začetek svoje vojske; že jih je 8000 z orožjem previdenih. — Serbijo morajo vsi rusovski podložniki o 4 dnéh zapustiti; „serb. dn.“ pravi, da Serbi so na dvoje razcepljeni: eni so Rusoljubci, drugi Turkoljubci. — Angležki minister Rusel je v deržavnem zboru rekel, da austrianska armada bo obsedla Serbijo le tedaj, ako bi se med Serbi vstaja vnela, ali ko bi Rusi jo obsesti hotli. — Gerški vstajniki (3000 mož) so bili od Osmana-pašata te dní premagani in Oeta (Arta?) jim je bila vzeta. — Gerški kralj je v hudi zadregi; francozka in angležka vlada ste mu zažugale: ako ne zatare punta, bota nju poslanca prevzela administracijo gerškega kraljestva. Kralj Oton se pa menda ne bo udal. — Admiral Napier je bil od švedskega kralja sila prijazno sprejet. „Deutsche Volkshalle“ piše, da sv. oče papež želé, da bi se austrianska vlada združila z Angleži in Francozi v turško-rusovski vojski. — Francozka vlada je poklicala spet 80.000 vojakov na vojsko.

Prihod pomládi.

Pozdravljena bodi
O ljuba pomlad,
O tvojem prihodi
Se moram radvat'.

Prišle bodo tíce
Iz tujih dežel,
Cvetele cvetlice
V brezbroji kardel.

Že solnce prihaja
Prijetno gorko,
Pozneje zahaja
Za belo goro.

Planine znebíle
Se bodo snegov,
Se čede verníle
Iz nižjih bregov.

Na jezeru zginil
Debeli je led,
Je ribič odrinil
Od kraja jo spet.

Polje bo orati
Poljanec začel,
In ters obrezvati
Nogradnik vesel.

Studenček prejedel
Je studni oklep,
Iz spanja zavedil
Metuljček prelep.

Iz celega gerla
Prepeva zdaj kos,
Ga zima je terla,
Ki revež je bos.

Zmed grive rujave
Že griljček škerlí.
Iz vele goščave
Tik slavček žgolí.

Iz griča do griča
Iz gaja v gaj
Veselega kriča
Ni konca ne kraj'.

Berkončica trobi
Iz hriba na plan:
Kdorkoli je v sobi
Naj pride na dan!

Zdaj Vesna prihaja
Iz južnih zemljá,
Oživlja, omlaja
Stvarjenje svetá.

Vojtek Kurnik, kolár.

Stan kursa na Dunaji 4. maja 1854.

Obligacije deržavnega dolga	5 %	86 1/8 fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	84 1/2 fl.
	4 1/2 „	77 1/8 „	Windišgrac. „ „ 20 „	29 7/8 „
	4 „	70 3/4 „	Waldštein. „ „ 20 „	29 „
	3 „	55 „	Keglevičeve „ „ 10 „	10 „
	2 1/2 „	44 1/4 „	Cesarski cekini	6 fl. 19
Oblig. 5% od leta 1851 B		111 „	Napoleondor (20 frankov)	10 fl. 48
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		83 1/2 „	Suverendor	18 fl. 20
Zajemi od leta 1834 . .		229 „	Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1839 . .		121 1/4 „	na 100 fl.	36 3/4 fl.

Loterijne srečke:

V Terstu 29. aprila 1854: 87. 69. 4. 3. 71.

Prihodnje srečkanje v Terstu bo 10. maja 1854.

na Dunaju, v Gradcu } 3. maja 1854: 10. 62. 22. 44. 68. / 87. 47. 41. 48. 52.

Prihodnje srečkanje bo na Dunaju in v Gradcu 13. maja 1854.

Odgovorni vrednik: *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik: *Jožef Blaznik.*